19.2.2024

**Euroopan parlamentin jäsenen Miapetra Kumpula-Natrin lausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle Suomen avaintavoitteisiin EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi (E58/2023 vp)**

Näkemykset ovat omiani, eivätkä edusta sellaisenaan Euroopan parlamentin, S&D ryhmän tai valiokuntien kantoja. Hallituksen pohjapaperissa on tärkeitä sitoumuksia, mutta kohtuullisen vähän aloitteellisuutta tai ennakkovaikuttamiseen konkreettisia eväitä. Olen koonnut tähän näkökulmia, joita olen havainnut oman työssäni tärkeiksi mielessäni ympäristövaliokunnan vastuualueen laajasti katsottuna, jotta näistä löytyisi ideoita Suomen vaikuttamistyöhän.

*Strateginen kilpailukyky*

- EU:n strategisen kilpailukyvyn ytimessä on oltava investoinnit vihreään ja digitaaliseen siirtymään, sillä osaksi **kokonaisturvallisuuden** vahvistamista kuuluu **ilmastonmuutosresilienssi**. Toimien tulee perustua tieteeseen, tutkimukseen ja laajemmin sosiaalisesti kestäviin ratkaisuihin. Hallitus ei mainitse ehdotuksessa lainkaan tiedettä. Strategiassa ei mainita myöskään ollenkaan kuluttajahintoja tai oikeudenmukaisuutta, jotka ovat esimerkiksi suomalaiselle sähkönkuluttajalle elintärkeitä kysymyksiä. Kuluttajat mainitaan vain yhdessä virkkeessä.
- EU:n kilpailukyvyn vahvistamisessa on tärkeä tukea korkean jalostusarvon ja huipputeknologian tuotannon investointeja. Tämän korostaminen on Suomelle tärkeä tehtävä. Riippuvuuksia autoritaaristen maiden hyödykkeiden- ja energian tuonnista on pyrittävä määrätietoisesti eroon.
- Hallituksen lause ”säädösehdotusten tulee perustua riittävän kattaviin ja jäsenvaltioiden erot huomioitiin komission vaikutusarvioihin sekä eri aloitteiden ja **toimenpiteiden yhteisvaikutuksen kokonaisarviointiin**” on mitä kannatettavia periaate päätöksenteossa yleisemminkin.
- Kauppasuhteita **Kiinaan** on lisäksi pystyttävä tarkastelemaan kriittisesti sektoreittain muun muassa vastavuoroisuuden edelleen puuttuessa esimerkiksi markkinoille pääsyn osalta, raportoinnin epävarmuuksien vuoksi (CBAM) sekä haavoittuvuuden välttämiseksi, samalla yhteistyötä hakien ilmastomuutokseen sitoutumisessa ja geopolitiikan arvioinnissa.
- EU:n on vahvistettava kauppaa erityisesti strategisten kumppanien kanssa. Avointa, sääntöperustaista ja vastuullista kansainvälistä kauppaa on vahvistettava, koska se on mahdollisuus myös EU:n taloudelle. EU on myös aktiivisesti edistettävä uusien kauppasopimusten muodostamisia. Tätä työtä Suomen on hallituksen mukana oltava aktiivisesti tukemassa. WTO toimien haastavuuden vuoksi, kauppapolitiikan näköpiirissä ovat kahdenväliset sopimukset. Ilmastonäkökulma on tärkeä ottaa mukaan **kauppasopimuksiin** ja hyödyntää molemmin puolin näin avautuvat mahdollisuudet.
- **Yhdysvalloissa** on otettu valtava harppaus vihreän siirtymän ja strategisen kilpailukyvyn vahvistamisessa IRA:n talouspaketin avulla. Hallitus ei käsittele tätä ehdotuksessaan ollenkaan. Kokonaisuus on vauhdittanut maan investointeja ja saanut uusia investoijia liikkeelle. Yhteistyötä tulee yrittää puhtaiden innovaatioiden transatlanttisen markkinan luomiseksi, mitä nyt yritetään TTC kauppa- ja teknologianeuvoston parissa. EU:ssa tarvitsemme IRA:n kaltaista potkua ja nopeaa rahoitusta strategisiin investointeihin. On syytä selvittää, olisiko **vastaavanlainen**

**rahoituspaketti** mahdollista toteuttaa myös EU:ssa. Julkisten varojen lisäksi myös yksityisiä investointeja on lisättävä houkutellen ja kannustaen.

- Pitkäjänteinen ilmastopolitiikka ja **ilmastolaki** ovat tärkeitä työkaluja niin Suomessa kuin EU:ssa. Ne sopivat erinomaisesti yhteen myös kilpailukyvyn vahvistamisen kanssa.
- EU:n talouden kriisinkestävyyttä ja omavaraisuutta on vahvistettava. EU:n on vahvistettava strategisia kumppanuuksia kriittisissä teknologioissa ja raaka-aineissa erityisesti tärkeiden strategisten kumppanimaiden kanssa. **Raaka-ainepolitiikassa** Suomen tulee olla vahvasti vaikuttamassa etukäteen, jotta oma tuotantomme on kestävää ja kilpailukykyistä. Siihen sisältyy tiukat vaatimuksen kierrätettävyydestä – toimeenpano näistä säädöksistä tapahtuu lähivuosina.

*Talous ja rahoitus*

- Kestävän **kasvupolitiikan** luominen ja kilpailukyvyn vahvistaminen ovat keskeisessä osassa hyvinvoinnin, turvallisuuden ja uuden työn luomisessa Euroopassa. Kasvunpolitiikan ja kilpailukyvyn vahvistaminen on tehtävä kuitenkin tasapainoisesti ja oikeudenmukaisesti ihmis- ja perusoikeuksia sekä ilmasto- ja ympäristöoikeudenmukaisuutta kunnioittaen. Hallitus mainitsee yritysten toimintaedellytykset ja koulutuksen vahvasti. Kasvupolitiikan hakeminen on tärkeää edistykselliselle avoimelle taloudelle.
- **Työllisyyden** kasvusta ja edistämisestä ei puhuta ehdotuksessa. Vihreä ja digitaalinen siirtymä on valjastettava työn luomiseen. Työn ja toimialojen murroksessa työntekijöitä ja pieniä sekä keskisuuria yrityksiä on tuettava markkinoiden murroksen aikana.
- Hallituksen vaikuttamispaperissa ei käsitellä **hyvinvoinnin tai terveyden** lisäämistä, vaikka Euroopassa ja maailmassa puhutaan vahvasti ”yksi terveys” näkökulmasta, joka ottaa ihmisten terveyden mukaan ilmastomuutoksen ja luonnon terveyden rinnalle.
- Kestävä talous tarkoittaa myös eurooppalaisen talouden **uudistumista**. Suomella on mahdollisuuksia, joita vääristyneet valtiotukijoustot syövät. Siirtymä vihreään ja digitaaliseen kiertotalouteen vaatii osaamisen vahvistamista sekä strategisten investointien lisäämistä. Hallitus tunnistaa osaamisen, mutta rohkeus investointien lisäämiseksi puuttuu rahoitusideoiden myötä. **Kohdennetut yhteisrahoitukset ja omat varat** oikeudenmukaisesti kerättynä kasvattaisivat Euroopan taloutta ja kilpailukykyä.
- Suomelle sopii muistuttaa, että unionin talouspolitiikassa on normaalia lyhyet suhdannevaihtelut markkinoilla.
- Huoltovarmuus, omavaraisuus, kriisinkestävyys sekä strategiset investoinnit on nostettava eurooppalaisen talouspolitiikan ytimeen. Eurooppalaisten on oltava kehityksen kärjessä niin korkean teknologian, puhtaiden innovaatioiden ja vihreän siirtymän kuin uuden datatalouden aloilla ja biotaloudessa sekä päivitetyillä teollisuuden aloilla.
- Eurooppa tarvitsee vahvan **yritysvastuulainsäädännön** turvaamaan ihmisten, ympäristön ja yritysten sekä elinkeinoelämän aseman. Suomalaiselle viennille ei ole eduksi, että säännökset ovat muualla löysempiä sisämarkkinoilla tai tuonnissa.

Viennin asemaa ja viennin kasvattamista on vahvistettava EU:n strategisena tavoitteena.

- Euroopan Unionin on asetettava samat säännöt kaikille unionissa kulutettaville hyödykkeille. Hiilitullien lisäksi on tarkasteltava uusia keinoja, joilla unioni voi estää ekologisesti ja sosiaalisesti **kestämättömästi valmistettujen tuotteiden tuonnin** unionin alueelle tai vähintään varmistaa, että kaikkia unionissa myytäviä hyödykkeitä kohdellaan samoilla säännöillä. Myös sisämarkkinoille tarvitaan pelisääntöjä, joilla ekologisesti ja sosiaalisesti kestämättömästä tuotannosta tehdään taloudellisesti kannattamatonta.
- **Kuluttajien ja kuluttajasuojan** aseman vahvistamista on jatkettava myös tulevan komission kaudella. Säätelyn puute tarkoittaa vääristyneitä kuluttajahintoja tai informaatiota, jolloin korjaaminen vaatii ajoittain tiukempaa raportoimisvelvollisuutta. Näen säätelyn puuttumisen Suomen yrityksillekin epäedullisena.
- Haitallista **verokilpailua ja veronvälttelyä** on aktiivisesti kitkettävä unionissa, ja reilu ja kestävä verotus varmistettava koko unionin alueella.
- Euroopan unionin on palattava takaisin reilun, ennakoitavan ja avoimen kilpailun sisämarkkinoiden tielle, jossa päästään eroon liiallisesta ja markkinoille haitallisesta valtiotukipolitiikasta. Näissä hallituksen linja on hyvä. Tilanteen jatkumisen varalta tarvitaan kuin ns. **B-suunnitelma**. Strategisia investointeja esimerkiksi puolustukseen ja vihreään ja digitaaliseen siirtymään on kuitenkin jatkossakin tehtävä.
- **Valtiontukijoustojen** jatkamista on syytä tarkastella kriittisesti. Valtiontukijoustojen jatkaminen ei päästä EU-maita tasavertaiseen asemaan ja pitkällä aikavälillä vääristää sisämarkkinoita ja heikentää resurssien parasta kohdentumista ja Euroopan kilpailukykyä.

*Puhdas ja digitaalinen siirtymä*

- Tulevan komission ohjelmaan **ennakkovaikuttamisessa** on etsittävä ratkaisuja, joilla voidaan **edetä** ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteissa, ja esitettävä konkreettisia aloitteita osaksi toimenpideohjelmia, jotta asetettuihin tavoitteisiin päästään.
- Suomen on hallituksen linjaaman ehdotuksen tavoin huolehtia **2050** hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisesta ja Suomen tulisi rakentavasti tukea nykyisen komission ja parlamentin linjauksia ehdotuksista vuoden **2040** ilmastotavoitteeksi vähentää päästöjä 90 % vuoden 1990-tasosta.
- Ilmastotavoitteiden, ja erityisesti biodiversiteettitavoitteiden, **mittaamiselle** ja **seurannalle** on asetettava entistä tarkemmat mittaristot jäsenmaihin, jotta ilmastonmuutoksen ja luontokadon etenemisestä on tarkkaa ja luotettavaa eurooppalaista tietoa. Nyt monet luvut tai referenssivuodet ovat vanhalle tiedolle perustuvia tai ne eivät ota huomioon erilaisia maantieteellisiä lähtökohtia.
- EU:n on jatkettava kunnianhimoista, oikeudenmukaista ja vaikuttavaa työtä **kansainvälisissä** järjestöissä ja kahdenvälisissä neuvottelupöydissä ilmastonmuutoksen ja luontokadon hidastamiseksi. Ilmastonmuutos ja luontokato on nostettava EU:n ulkopolitiikan johtavaksi prioriteeteiksi kansainvälisissä neuvotteluissa.

- Ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteiden toteutumisessa on huomioitava entistä paremmin **sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja taloudellinen kestävyys**. Esimerkiksi viljelijöiden taloudellinen tilanne sekä heikommassa asemassa olevien taloudellinen toimeentulo ja **kuluttajien kyky maksaa** energiasta on huomioitava jo osana säätelyn vaikutustenarviointia. Jäsenmaat voisivat seurata ja raportoida vihreän siirtymän toteutumisen oikeudenmukaisuutta ja vaikutusta eri ihmisryhmiin.
- **Arktinen alue** on otettava tulevalla kaudella EU:ssa omaksi kokonaisuudeksi, sillä arktinen alue lämpenee kaksi kertaa muuta maailmaa nopeammin. Ympäristömuutokset arktisella alueella vaikuttavat merkittävästi myös EU:n strategiseen asemaan turvallisuuden näkökulmasta. EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikassa tulee kuulla arktisen alueen erityisolosuhteet tarkoin.
- **Päästöttömään energiaan** ja puhtaisiin teknologioihin investoiminen on nostettava EU:n keskeisimmäksi tavoitteeksi niin **kokonaisturvallisuuden**, **omavaraisuuden**, ihmisten **toimeentulon kuin työllisyyspolitiikan** näkökulmasta. Kuluttajahinnat ovat kriittinen tekijä ja siksi markkinaehtoisuutta tulee hyödyntää hinnan investointien ja hinnan optimoimiseksi. **Ydinenergia** on osa EU:n energiapalettia tulevaisuudessakin, ja uusia energiainnovaatioita, kuten modulaarisia pienydinreaktoreita, on mahdollistettava käyttöön otettavaksi osaksi energiantuotantoa. Ei ole tarvetta hakea yksimielisyyttä EU:n tasolla ydinvoiman edistämisestä vaan pidettävä tiukasti kiinni jäsenmaiden oikeudesta päättää omasta energiantuotannon paletistaan itse ja poistaa esteitä päästöttömän teknologian hyödyntämisestä.
- **Vety ei saa unohtua hallituksen ehdotuksesta**. **Vetytalouden** tukeminen on jo noussut EU:n strategisen kilpailukyvyn kärkitavoitteisiin ja huomioidaan nyt ja myös tulevien vuosien tukipolitiikassa. Suomella on kiire, mikäli se aikoo pysyä tahdissa mukana ja hyödyntää parhainta potentiaaliaan saada myös investointeja ei pelkästään vedyn tuotantoon päästöttömällä sähköllämme vaan myös vetyä käyttävään teolliseen tuotantoon.
- **Biopolttoaineista ja vetyjalosteista polttoaineista** (e-fuels) on kuluvalla kaudella esitetty kritiikkiä, koska ne halutaan säästää vain fossiilikaasun korvaamiseen teollisuudessa sekä polttoaineiksi merenkulkuun ja lentoliikenteeseen. Siksi edellä mainittujen polttoaineiden riittävyyttä, esimerkiksi tieliikenteeseen tai edes raskaaseen liikenteeseen, on kyseenalaistettu. HDV eli raskaan liikenteen päästövähennystä koskevaan lakipakettiin sisällytettiin kuitenkin komissiolle uusi velvoite. Siinä on arvioitava menetelmä uusien raskaiden ajoneuvojen koko elinkaaren hiilidioksidipäästöjen arvioimiseksi, mukaan lukien hiilikorjauskerroin ja sen rooli siirtymävaiheessa kohti nollapäästöistä raskasta liikennettä. Neuvostossa enemmistö oli jo valmis jättämään bio- ja vetypolttoaineet päästöjen laskemisen laskennan ulkopuolelle. Mikäli vaihtoehtoja päästöttömälle raskaalle liikenteelle haetaan akkujen ulkopuolelta, vaaditaan suomalaisten aktiivista toimintaa.
- **Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi** saanee lopullisen, muodollisen hyväksynnän EU-tasolla kevään 2024 aikana. Sidosryhmien aktiivinen osallistuminen ympäristöministeriön toimeenpanotyöhön on tärkeää, sillä rakennussektori on erityisen keskeinen ilmastoneutraalisuustavoitteen saavuttamisessa. Rakennusten uusien lämmitys- ja ilmanvaihtoteknologioiden käyttöönottoon on osoitettava kustannustehokkaita tukia ja pienituloisia on tuettava vaadituissa remonteissa.
- **Bio- ja kiertotalous** tarjoavat jatkossakin kestäviä ratkaisuja irtautua muun muassa fossiilisesta energiasta ja vähentää riippuvuutta myös tuontiöljyperusteisista

muoveista. Tärkeää on hyödyntää luonnonvaroja kestävästi. Luonnonvarojen kestävä käyttö vaatii EU:ssa tulevalla kaudella entistä kunnianhimoisempaa asennetta kiertotalouden kehittämiseen unionissa ja Suomen tulee ennakko vaikuttaa uuden komission tietoisuuteen **kuitukierrätyksestä**. Mahdollisesti kesken jäävä pakkausjätedirektiivi kilpistää vaikeuden paperin, pahvin ja muovin taistelussa. Kestävää kartonkia ja komposiittia kierrätykseen yhdistettynä ei ymmärretä vielä riittävästi.

- Suomelle tärkeä ajatus, että **metsäpolitiikka** on jäsenvaltioiden politiikkaa, ei ole juuri saanut vastakaikua Brysselissä ja oikeustapauksiakin asiasta jo on. Metsäekosysteemien ja luontotyyppien suojelu ja käyttö ovat Suomessa yhdistettävissä. Ennakkovaikuttamisen kannalta on tärkeää osoittaa **kestävän metsänkäytön** olevan osa ratkaisua moniin EU:n itselleen asettamiin tavoitteisiin. **Metsäteollisuuden** innovatiivisuus ja ratkaisuhakuisuus kannattaisi ainakin kerran vaikuttamisstrategiassa mainita.
- Kaksoissiirtymän edistämiseen on yhdistettävä vielä aiempaa vahvemmin ekologisen kestävyyden tavoitteet: myös **ICT-sektorin hiilijalanjäljen** kasvun hidastaminen ja hiilikädenjäljen vahvistaminen vaativat työtä. Näköpiirissä on, että datatalous tulee syömään kasvavan osan päästöttömästä sähköstä. Euroopan suurin uusiutuvan sähkön ostaja on Amazon Web ja sillä on yli 500 omaa uusisutuvan sähkön investointia käynnissä. Silti datan hyödyntäminen ympäristö- ja ilmastoratkaisujen kehittämisessä on ratkaisun avain.
- **Euroopan data-avaruuksien edistäminen ja saattaminen käytäntöön** niin että ne aidosti lisäävät datan saatavuutta ja uudelleenkäyttöä, joka hyödyntää eurooppalaisia yrityksiä ja kansalaisia. Luotettava ja turvallinen datan jakaminen eri toimialoilla luo kestävän liiketoiminnan mahdollisuuksia yrityksille sekä edistää datapohjaisten kestävyysratkaisujen kehittämistä.

**Lisätiedot:**

**Miapetra Kumpula-Natri**
Euroopan parlamentin jäsen, S&D

Jäsen ITRE (teollisuus, tutkimus ja energia), INTA (kansainvälinen kauppa)
Varajäsen AFCO (perussopimusasiat)
Varapuheenjohtaja Parlamentin USA -suhteista vastaava delegaatio

miapetra.kumpula-natri@ep.europa.eu
Toimiston puhelin: +32 2 2845 294